

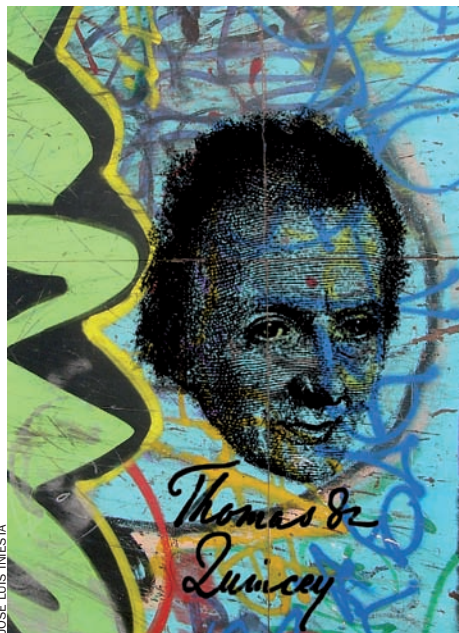
Un grafit dedicat a Thomas de Quincey

Sempre he admirat la prosa incisiva de Thomas de Quincey. La seua erudició natural, i l'extravagància amb què ha construït les seues obres. Quan vaig llegir *Confessions d'un anglès menjador d'opi* em va sobtar descobrir l'univers tan inversemblant que construïa sobre un tema prohibit i com anava deixant caure les frases com aforismes brillants, com ara aquesta que tinc marcada: "Sens dubte el Sr. Shelley té raó quant a les seues idees sobre la vellesa: llevat que se li oposen amb gran força influències contràries de tota classe, la vellesa corromp i agosta miserablement les dolces caritats del cor humà." Però l'obra a parer meu més immortal d'aquest anglès opiomà és *L'assassinat entès com una de les belles arts*, una llarga digressió sobre fins a quin punt un assassinat deixa de ser-ho –de ser un crim exe-

crable– si reïx a convertir-se en matèria d'art. En aquest bell assaig, publicat recentment en català per Publicacions de la Universitat de València, hi ha una frase que sempre m'ha colpit, i que garde com un dels meus aforismes preferits: "Si algú es permet un cop un assassinat, ben aviat li sembla poc robar, i de robar passa a beure i a no observar el Dia del Senyor, i d'aquí a les males maneres i la deixadesa. Un cop iniciat aquest camí de baixada, no es troba aturador."

Recordava aquest pensament tot llegint un curiós article de Kee Keizer i el seu equip, titulat *La propagació del desordre*, publicat fa poc a la prestigiosa revista *Science* (DOI: 10.1126/science.1161405). Keizer ha volgut d'alguna manera comprovar fins a quin punt l'ambient social influeix en el comportament de les persones. Inicien l'article amb una frase provocadora: "Imagineu-vos que el veïnat on viviu es troba ple de grafit, i que hi ha fem al carrer, i cartes sense obrir a les bústies. Penseu que aquesta situació influirà sobre vós, i us farà més brut, més propici als actes il·legals o fins i tot a furftar?" Convindreu amb mi que la

Martí Domínguez

JOSE LUIS INIESTA

proposta és divertida i que pot semblar indemostrable. Keizer diu: "És ben coneguda la tesi que signes de desordre i comportaments delictius atrauen més desordre i comportaments delictius. Açò pot causar la ràpida corrupció d'un veïnat i la qualitat de vida dels seus habitants es pot deteriorar." I per a demostrar la seua tesi ha treballat amb sis càmeres ocultes, triant escenaris antagònics.

Primer escenari: en una tanca hi ha dos senyals, un prohibint estacionar bicicletes i un altre interdiu el trànsit dels vianants per un pas. Les càmeres de Keizer observen que quan s'hi estacionen bicicletes el 82 % dels transeünts cometen la infracció, i només un 27% quan no hi ha bicicletes enganxades a la tanca. Segon escenari: els investigadors posen senyals a l'aparcament d'un supermercat preguntant al públic que retornen el carret de la

compra quan l'hagen descarregat. Les càmeres observen que si al pàrquing hi ha carrets abandonats el 58% dels clients l'abandonen tranquil·lament sense retornar-lo a lloc. I tercer i últim escenari: els investigadors posen en una bústia un bitllet de cinc euros, de tal manera que es pot veure des de fora. Les càmeres observen que si aquella bústia té un grafit, o si hi ha fem al voltant, hi ha exactament el doble de robatoris que si la bústia és neta. I postil-la Keezer: "Fins i tot velletes adorables sucumbiren a la temptació del bitllet de cinc euros de la bústia amb grafit!"

Sí, amics, tenia raó De Quincey: qui es permet un assassinat acaba en les males maneres i la deixadesa. La deixadesa crida la deixadesa, el lladre el lladre, i qui comet un assassinat atrau sobre seu tota la descurança social. El perill no és assassinar –segons De Quincey–, sinó iniciar aquest camí de baixada, que no troba aturador. I la conclusió de l'estudi del Dr. Keezer és clara: si teniu grafit al vostre carrer, poseu-vos en guàrdia. Acabareu embrutant la paret del veí o temptats pel contingut de la bústia aliena.